

צילומים: אסף ברנר

"לפרחים יש זיכרון". מתוך התערוכה

דבר אלי בצמחים

התערוכה "Planet" שנפתחה בגלריה האוניברסיטאית באוני' ת"א, מנסה לחבר בין האדם לסביבתו • "הצמחים לא נועדו רק לשרת אותנו, הם יצורים חושבים", אומרת האוצרת ד"ר תמר מאיר

מאיה כהן

המשבר האקלימי והנושא האקולוגי הופכים נוכחים יותר ויותר בסצנת האמנות כתמה שלא ניתן להתעלם ממנה. כזאת היא התערוכה החדשה שנפתחה בגלריה האוניברסיטאית באוניברסיטת תל אביב תחת השם "Planet", שבה משתפים האמנים דיוויד ברנס ואוסטין יאנג (Fallen Fruit), רלי דה פריס, סטפן טיידה, ד"ר רפנה לנגוט, ד"ר יסמין מרוז, ליאת סגל, קולקטיב אנייה, נועם רביי נוביץ ועוד. התערוכה, שאותה אוצרות ד"ר תמר מאיר וד"ר ספי הנדלר, עוסקת בקיימות ובצמיחה, תוך התמקדות בסוגיות של הישרדות, צרכנות ושימוש במשאבי טבע, בעבר ובהווה, וערעור על אופני השימוש של בני האדם במשאבי טבע. היא מעלה מודעות לצמחים כיצורים תבוניים בעלי דפוסי קבלת החלטות ייחודיים.

"אנחנו מסתכלים על הסביבה שלנו בכלל ועל הצמיחה בפרט כמובן מאז ליו כמו הרקע של החיים שלנו", מסבירה ד"ר תמר מאיר, אוצרת התערוכה יחד עם

"דוגמה נוספת היא עבודתם של האמנים נים האמריקנים דיוויד ברנס ואוסטין יאנג (Fallen Fruit), שמייפו את כל עצי הפרי שאפשר לקטוף מהם פירות בתל אביב, כשכל עץ שיש בו פרי זמין מסומן על המפות. נוצרו שש מפות שמהן עשו טפט ענק על כל חלל הכניסה שלנו שהפך בעצם לפורטרט של ישראל דרך הצמיחה והציפורים.

"אנחנו לא רגילים לראות את העיר כמקום שופע מבחינת צמיחה, אלא כנוף של בניינים ובטון – והם מראים לנו את העיר כמקום עשיר. הם עשו את זה ביותר ממאה מקומות בעולם, והם אמרו שתל אביב היא אחת הערים הכי מלאות בפרי שפגשו".

הטרנד האקולוגי נהיה פופולרי מאוד, בין השאר גם בסצנת האמנות. אתם לוקחים חלק בהגיגה?
"אנחנו מאוד בעד, אבל הגישה שלנו היא לא גישה מטיפה או דידקטית שאומרת 'נו נו נו', אלא גישה שהמטרה שלה לחבר אנשים מחדש לסביבה שלהם באופן שלא הצליחו להתחבר עד עכשיו. אנחנו מציעים משהו חווייתי, שתופס את הטבע כמשהו מורכב יותר".

ד"ר ספי הנדלר, ובעלת דוקטורט בתורת האמנות. לאחר שנים של עבודה כמוזיאונים בארה"ב זהו הפרויקט הראשון באוצרות. "אנחנו לא לומדים להכיר צמחים בעבור מה שהם, והתערוכה באה לערער על הדבר הזה ולהראות לנו שזה לא מה שחשבנו, שהם לא עציץ לקישוט, שהם לא נועדו רק לשרת אותנו".

כיצד הצלחתם לערער דבר כזה?
"למשל, אנחנו מראים שפרחים הם יצורים חושבים, שיש להם זיכרון, יכור לת לקבל החלטות אסטרטגיות, עובדות שהמרענים שלנו באוניברסיטה חוקרים במעבדות; הם לוקחים צמחים ומפעילים עליהם גירויים שונים ורואים איך הם מגיבים אליהם ויחד עם האמנים שלנו נוצרת יצירת אמנות שמראה בעצם את הצימחים כיצורים חיים שזוים בקצב אנושי. "הצמחים הרי זוים כל הזמן אבל לאט מדי בשבילנו, אנחנו לא מסוגלים לראות את התנועה שלהם והעבודה הזאת מזויה אותם בקצב אנושי ומראה לנו צמחים כיצורים שזוים; יש עבודה שיש בה צמחים רובוטים וכל פעם שהאור משתנה בחלל הם זוים ביחס לאור".